

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията становища по проект на Постановление за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви
Общи бележки			
„България Сат“ ЕАД	„България Сат“ ЕАД принципно подкрепя актуализацията на Тарифата в сектора на електроните съобщения. Считаме, че обществените обсъждания или консултации дават възможност на предприятията да изразят своята позиция, като по този начин се спазват принципите за прозрачност и предвидимост залегнали в ЗЕС. Отчитаме и възможността за насърчаване на конкуренцията в сектора, което ще подпомогне развитието на пазара на електроните съобщения. В допълнение бихме желали да изразим принципната позиция, залегнала в чл. 53, ал. (2) от ЗЕС, че Тарифата като подзаконов нормативен акт се разглежда, изменя и допълва ежегодно.	-	Изразява се подкрепа.
КОНФЕДЕРАЦИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ	<p>С писмото се изразява подкрепа на предложения от Комисията за регулиране на съобщенията относно проект на Постановление за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения (по -нататък за краткост "проект за изменение на Тарифата").</p> <p>Изменението на Тарифата следва да се разгледа в контекста на цялостната политика на ЕС и на България за цифровизация на индустрията и обществото и постигането на ръст на българската икономика чрез дигитализация и създаване на предпоставки за навременно разгръщане на 5G мрежи.</p> <p>Няколко важни аргумента в този смисъл:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Съответствие с политиката на Европейския съюз за свързаност <p>През 2016 г. Европейската комисия прие "5G за Европа: План за действие", който предвижда до края на 2020 г. във всяка една от държавите-членки да бъде налична локална мрежа от ново поколение - 5G, както и да се увеличи разполагането на инфраструктура до 2025 г, за максимално покритие, вкл. да се осигури непрекъснато 5G покритие по основните транспортни коридори и зони от висок социално-икономически интерес. В изпълнение на горното Европейските по програмата Connecting Europe Facility - CEF за инфраструктурна свързаност в новия програмен период 2021-2027г. са</p>	-	Изразява се подкрепа.

обвързани с развитието на 5G. Средствата, които ще бъдат отпуснати са предназначени за изграждане на:

- транс-европейски пътни коридори, включващи 5G-инфраструктура;
- дигитална инфраструктура: високо-скоростни мрежи и 5G-мрежи.

България има възможност да бъде бенефициент за два от два от трансевропейските пътни коридори, но тяхното финансиране е обвързано с наличието на интерес от страна на телекомуникационните оператори за развитие на съпътстващи 5G-мрежи, както и значителен обем инвестиции от тяхна страна в оборудване и технологии. Операторите все още са в процес на възвръщане на средствата, вложени в 4G-мрежите. С оглед на това те няма да придобият честотен ресурс на каквато и да е цена. Няколкото неуспешни опита да бъде предоставен за ползване спектъра в обхват 2.6 GHz, както и наличието на свободен честотен ресурс в обхват 2100 MHz доказват това. Същевременно трите мобилни предприятия, реално предоставящи електронни съобщителни услуги на крайни потребители, са поели пред Комисия за регулиране на съобщенията (КРС) ангажимент за инвестиции в размер на 860 млн. лева в случай, че Тарифата за таксите бъде ревизирана, съобразно текущата икономическа обстановка. Следователно българската държава има шанс да усвои милиони евро за подобряване на пътна и телеком инфраструктура, ако успее чрез подходящи политики да мобилизира частен инвестиционен интерес от телеком сектора. Такъв подход ще окаже благоприятно въздействие и на други индустрии и икономически субекти, тъй като спомага за автоматизацията на процесите и оптимизацията на ресурсите.

• Необходимостта от ревизия на Тарифата - промяна в икономическата обстановка.

Тарифата за таксите е създадена през 1998 г. с философия и начин на ценообразуване от времето на второто поколение мобилни мрежи, когато трафикът се състои само от гласови повиквания и кратки съобщения. Прилаганите и към момента такси за ползване на спектъра, с малки изключения, не са променени съществено. Дигитализацията на икономиката и обществения живот предполага милиони свързани устройства, респективно ще е необходим десетки пъти повече честотен ресурс, който да поеме този трафик, както и значителни инвестиции в мрежи и оборудване. Същевременно българските потребители и бизнес няма да могат да понесат съществени увеличения на цените, които ще се наложат, ако Министерски съвет запази настоящите прекомерни цени на честотния ресурс. В подкрепа на това са следните факти:

- ✓ За периода от над десет години на прилагане на настоящите годишни такси за спектър е налице спад в средния приход на абонат (ARPU) на мобилни услуги с над 50%¹.
- ✓ Обемът на пазара на мобилни услуги в България по приходи за последните десет години се е свил с малко над 33%².
- ✓ България продължава да изостава от другите европейски икономики по брутен вътрешен продукт на глава от населението (БВП), въпреки тенденцията да се покачва като абсолютна стойност.

Следователно предприетата от КРС регулаторна политика на изменение на Тарифата е адекватна на протичащите икономически процеси, движението на потребителските цени и макроикономическите показатели.

• **Положителен ефект за държавния бюджет**

Мобилните операторите са се ангажирали с поетапно придобиване на целия наличен или впоследствие освободен честотен ресурс, ако бъдат предприети изменения в Тарифата за таксите. По предварителна оценка този ангажимент ще рефлектира положително върху размера на преките парични потоци към държавния бюджет най-малко с **135 млн. лв. в повече** за периода 2020-2023 г. При промяна в нивата на таксите е оценено, че инвестиции за периода 2020-2023 г. могат да достигнат **860 млн. лв.** За сравнение, при запазване на действащите такси или при фиксирането им на нива над споделените, очакваният обем на инвестициите ще бъде ограничен до 340 млн. лв.

В заключение искаме да отбележим, че разгръщането на телекомуникационните мрежи от пето поколение е въпрос на адекватно развитие на икономиката изобщо, а не само на телекомуникационния сектор. Наред с ефекта върху държавния бюджет (под формата на данъци, осигуровки и работни заплати) от реализирането на проекти по разгръщането на мрежите, следва да се има предвид и допълнителният ефект върху Брутният вътрешен продукт (БВП) от увеличението на скоростите при 5G. Изследване на GSMA Асоциацията³ сочи, че за период от 10 години навлизането на 5G в Европа ще генерира ръст на БВП в Европа от 2.9%, като средно годишно 50% от ръста ще се дължи именно на 5G. За разлика от останалите държави-членки, където очакванията са този ръст да намалява експоненциално на годишна база, то закъснението, което България отчита при усвояването на ключови от гледна точка на 5G

¹ По данни на Analysis Mason

² По данни на Analysis Mason, който се потвърждава и от годишните доклади на КРС.

³ Study on- Socio-Economic Benefits 5G Services Provided in mmWave Bands

	<p>спектри предполага обратната тенденция .</p> <p>Високоскоростната свързаност, която осигуряват мрежите от ново поколение предоставя качествено нова възможност за развитие на регионите в България и привличането на инвестиции. Общините ще могат да внедрят и използват решенията на "умните градове", за да подобрят качеството на живот на жителите си и да оптимизират използването на публичните средства. Ползите за гражданите ще се увеличават и чрез възможността на жителите на отдалечените и малки населени места за достъп до специализирана здравна грижа и образователни услуги, което способства за преодоляване на процеса на "цифровото разделяне".</p> <p>С оглед на гореизложеното, смятаме че предложеното от КРС изменение на Тарифата е навременно, правилно и обосновано и следва да бъде прието изцяло.</p>		
<p>„Българска телекомуникационна компания” ЕАД</p>	<p>Приветства предприетите от страна на Комисия за регулиране на съобщенията (КРС) действия по преразглеждане Тарифата за таксите в частта определяне на размера на таксите за ползване на ограничен ресурс - радиочестотен спектър. Осигуряването на достъпност на таксите за спектър в нови обхвати (700 MHz, 800 MHz, 2.6 GHz и 3.6 GHz), както и във вече усвоени честотни обхвати (1800 MHz и 2100 MHz) е от съществено значение за преодоляване на потенциалния проблем от забавяне темповете на проникване на мобилни широколентови услуги в България. Наред с трудностите, които държавата изпитва при освобождаването на обхват 800 MHz за ползване за граждански цели, прилаганите към момента прекомерни такси за ползване на спектър са сред основните причини за това.</p> <p>В тази връзка намираме за навременен извършения от страна на КРС анализ дали текущо прилаганите такси за спектър кореспондират със състоянието на пазара на електронни съобщителни услуги в България и доколко са съобразени с възможностите на предприятията за инвестиции при разгръщането на мрежи. Изводите от приложената към Проекта оценка на въздействието напълно се припокриват с очакванията на операторите и съвсем реалистично очертават как биха се променили техните нагласи след финализирането на Проекта. Безспорно Проекта ще е причина операторите да преразгледат плановете си за развитие на мрежите и съответно да включат в стратегиите си ползването на радиочестотен спектър в атрактивни от гледна точка на развитие на 5G обхвати.</p> <p>Осигуряването на прозрачност и предвидимост в регулаторната среда е от</p>	<p>-</p>	<p>Изразява се подкрепа.</p>

	<p>съществено значение за постигането на оптимален бизнес климат и създаването на условия за устойчиви инвестиции. Предприетите действия по преразглеждане на таксите за спектър са стъпка в правилната посока, но постигането на пълен баланс в пазарната и конкурентна среда изисква преглед на Тарифата в цялост. В тази връзка бихме искали да изразим притесненията си относно липсата на индикация от страна на КРС за цялостен преглед на Тарифата за таксите, включващ не само таксите за ползване на радиочестотен спектър, но и тези за ползване на номерационен ресурс и съответно административната годишна такса контрол.</p>		
<p>„ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД</p>	<p>Поддържахме тезата, че посочените в мотивите за изменение на Тарифа обхвати, са в основата на бъдещото развитие на мобилните комуникации и мрежите от ново поколение.</p> <p>Важно за сектора е преразглеждането и промяната на цените на спектъра – както еднократните такси, така и годишните такива. Както неведнъж сме заявявали, считаме че цените трябва да отразяват реалната стойност на отделните обхвати и да позволяват систематично, прозрачно, логично и предвидимо планиране на инвестициите в спектър и мрежи, които по своя характер са значителни.</p> <p>Както посочва КРС в мотивите за приемане на Тарифата, факт който Теленор напълно споделя, мрежите с много голям капацитет се идентифицират като ключов фактор за повишаване на конкурентоспособността от гледна точка на цифровизацията на икономиката. С бъдещото въвеждане на 5G технологията ще се увеличи многообразието на услугите като се очаква навлизането на приложения като умен дом, умни коли, електронното управление на битовата техника, охраната на домовете, уличното осветление, обществения транспорт, здравното наблюдение, проследяване на битовото потребление, автоматизация на индустрията и земеделието, управление на пътна инфраструктура др.</p> <p>Теленор многократно е изразявало становището си относно високите нива на таксите за придобиване и ползване на радиочестотен спектър в България и с настоящото отново бихме искали да изразим виждането си, че необходимостта от определяне на такси, съпоставими с тези в другите европейски страни и същевременно адекватни на състоянието на пазара на електронни съобщителни услуги в България беше необходима и важна стъпка към развитието на иновационни услуги и конкуренцията на пазара.</p>	<p>-</p>	<p>Изразява се подкрепа.</p>

	<p>За разлика от годишните такси, еднократните са претърпели изменения през последните години, но въпреки това оставаха прекомерни, което се потвърждава от липсата на интерес от предприятията към свободните честотни ленти. Като пример ще посочим неуспешните опити да бъде предоставен за ползване спектъра в обхват 2600 MHz, както и наличието на свободен честотен ресурс в обхват 2100MHz. Основната причина свободният ресурс да не бъде разпределен за ползване бе, че таксите не кореспондираха в достатъчна степен с пазарната логика на предоставяне на мобилни услуги и размера на необходимите инвестиции за усвояването на спектъра и разгръщане на мрежите, стимулиране на инвестициите в сектора и оттам преките и непреки ползи за потребителите. Считаме, че така определените такси за придобиване на разрешение и ползване на ограничен ресурс, до голяма степен са съобразени със състоянието на телекомуникационния пазар в страната, както и с макроикономическата обстановка в България. Запазването на таксите на досегашните нива щеше да повлия негативно върху инвестициите в телекомуникационния сектор и щеше да компрометира възможностите за предоставяне на потребителите на качествени услуги на конкурентни цени.</p> <p>Следва да се отбележи, че считаме че заложената тенденция на преразглеждане на Тарифата следва да са запази и през следващите години, като се прави задълбочен анализ на пазарното развитие.</p>		
<p>Българска асоциация на кабелните и комуникационните оператори (БАККО)</p>	<p>Считаме, че представеният Проект за изменение на Тарифата е навременен и обоснован с оглед на трансформацията, която предстои за българската икономика и граждани в ерата на цифровизацията и интернет на нещата, както и с оглед на амбициозните цели на ЕС за лидерство в иновациите, 5G-мрежите и услугите и ще осигури икономически растеж не само в електронно-съобщителната индустрия, но и в редица свързани индустрии, както и ще подобри качеството на живот на българските граждани.</p> <p>Значението на Проекта и ползите от него бихме могли да проследим в няколко основни направления:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стимулиране на икономическата активност чрез предоставяне на възможност на предприятията да използват освободените финансови ресурси в инвестиции за подобряване на настоящата и изграждане на нова телекомуникационна инфраструктура. <p>Пазарът на електронни съобщителни услуги е един от най-бързо развиващите се сектори на икономиката, със значителен принос за развитие на цифровата икономика и нарастващ дял в брутният вътрешен продукт на страната. Именно високоскоростните електронни съобщителни</p>	<p>-</p>	<p>Изразява се подкрепа.</p>

мрежи са средата, чрез която потребителите ще получават достъп до е-здравеопазване, е-образование, обществени услуги на електронното управление, както в България така и в рамките на целия ЕС. Разгръщането на 5G мрежи от ново поколение от своя страна ще е ключово за прилагането на концепцията на „умните градове“ и управлението на транспорта.

Именно поради това, осигуряването на повсеместен широколентов достъп е основен приоритет в политиката на Европейския съюз⁴ (ЕС) и на страната като негов член. Според Европейската комисия (ЕК) това ще осигури на Европа и националните икономики най-бърз растеж, при повишаване на конкурентоспособността на бизнеса и благосъстоянието на населението.

Считаме, че изменението на Тарифа отразява новите икономически условия и тенденции в областта на електронно-съобщителните услуги, в резултат на което се преодолява досегашната несъразмерност като административна и финансова тежест и се осигурява възможност освободените средства да бъдат използвани за инвестиции в мрежи и услуги.

Телекомуникационните мрежи са основата на цифровата трансформация и цифровата икономика, а това изисква влагането на сериозни инвестиции в изграждане, обновяване и разширяване капацитета на мрежите. Същевременно българските потребители се радват на висококачествени съобщителни услуги при цени, съобразени с националния пазар. Уравновесяването на таксите към приемливи за пазара нива ще има благоприятен ефект за държавния бюджет (а не обратното), тъй като ще даде възможност на операторите да пренасочат средствата в инвестиции в нови мрежи и потребителски услуги, което от своя страна ще доведе до ръст на икономиката, нови работни места и повишаване на доходите.

- Задоволяване на потребностите на крайните потребители от високоскоростни мобилни широколентови услуги и добро качество на услугите.

Тарифата за таксите е един от съществените инструменти на държавна

⁴ В Програмата в областта на цифровите технологии за Европа (Digital Agenda for Europe) е посочено, че до 2020 г. държавите членки трябва да осигурят за всички граждани широколентова свързаност с минимална скорост 30 Mbit/s, като поне 50% от всички домакинства да имат широколентов достъп до интернет със скорост над 100 Mbit/s

	<p>политика за стимулиране на ефективното постигане на целите за повсеместна свързаност и достъп до високоскоростен интернет за всички български граждани, включително тези в отдалечените и рядко населени райони.</p> <p>• Не на последно място Проектът на Тарифата създава съизмерими условия спрямо условията, създадени в останалите европейски страни, което е стимул за разгръщане на икономически дейности в България.</p> <p>В заключение отново заявяваме подкрепата си към Проекта за изменение на Тарифата и считаме, че предложеният от Комисията проект е адекватна и навременна мярка, част от целенасочена държавна политика за стимулиране на инвестициите и иновациите и ще има положително въздействие за развитието не само на електронно-съобщителните услуги, но и на редица свързани индустрии.</p>		
<p>„А1 България“ ЕАД</p>	<p>Във връзка с открита с Решение № 281/01.08.2019 г. на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/Комисията) процедура за обществено обсъждане на проект на Постановление на Министерски съвет за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения, представям становището на „А1 България“ ЕАД (А1) както следва:</p> <p>Съгласно чл. 147 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС) размерите на таксите, които КРС събира, следва да се определят в съответствие с принципите на пропорционалност, насърчаване на конкуренцията и задоволяване на интересите на потребителите от качествени електронни съобщителни услуги. Следва да се има предвид, че една от основните цели на ЗЕС, предвидена в чл. 4, е стимулиране на инвестициите, което е от особена важност не само за предприятията, но и за самите крайни потребители.</p> <p>С оглед изложеното, бихме искали да изразим нашето принципно положително мнение и подкрепа относно предприетата от страна на КРС инициатива за промени в Тарифата за таксите, касаещи таксите за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхвати 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 1.5 GHz, 2 GHz, 2.6 GHz, 3.6 GHz.</p> <p>Прилаганите към момента такси за ползване на ограничен ресурс – радиочестотен спектър, с малки изключения, не са променяни повече от</p>	<p>-</p>	<p>Изразява се подкрепа.</p>

десетилетие. Това важи най-вече за годишните такси, които по дефиниция би следвало да са съобразени със състоянието на пазара и не следва да затрудняват развитието на иновационни услуги и конкуренцията. Именно поради тази причина, считаме че предложената от Комисията първа стъпка за преглед на Тарифата за таксите е една от най-важните предпоставка за ускоряване на инвестициите в мрежи, която ще гарантира на Република България изпълнение на целите съгласно Плана за действие за 5G на Европейската комисия (ЕК). Считаме, че на следващ етап ще бъде от съществено значение Комисията да направи и преглед на Тарифата относно нивата на таксите за останалия индивидуално-определен ограничен ресурс – номера и годишната такса за контрол и съответно да предложи промени като част от мерките, които предприема с оглед насърчаване на предприятията и цялостното развитие на пазара.

По отношение на конкретните изменения, подложени от Комисията за обществено обсъждане е необходимо да отбележим, че КРС е подкрепила своето предложение със значителни аргументи, които са представени в предварителната оценка на въздействието. Изводите, до които стига Комисията, както по отношение на текущо използваните честотни ленти, така новите такива (700 MHz, 800 MHz, 2.6 GHz и 3.6 GHz), са точни и доказващи необходимостта от подобна промяна в нивата на таксите за ограничен ресурс – радиочестотен спектър.

За разлика от годишните такси, еднократните са претърпели частични изменения през последните години, но въпреки това остават прекомерни, което се потвърждава от липсата на интерес от предприятията към свободните честотни ленти. Като пример ще посочим неуспешните опити да бъде предоставен за ползване спектъра в обхват 2.6 GHz, както и наличието на свободен честотен ресурс в обхват 2100 MHz. Основната причина свободният ресурс да не бъде разпределен за ползване е, че таксите не кореспондират в достатъчна степен с пазарната логика на предоставяне на мобилни услуги и размера на необходимите инвестиции за усвояването на спектъра и разгръщане на мрежите.

A1 неведнъж е изразявало позицията си относно високите нива на таксите за придобиване и ползване на радиочестотен спектър в България и е обосновавало необходимостта от определяне на такси, съпоставими с тези в другите европейски страни и същевременно адекватни на състоянието на пазара на електронни съобщителни услуги в България.

В подкрепа на изложението си, бихме искали да реферираме към основните тенденции в развитието на телекомуникационния пазар в

страната:

- За периода от над десет години на прилагане на настоящите годишни такси за спектър, е налице спад в средния приход на абонат (ARPU) на мобилни услуги с над 50%;
- Обемът на пазара на мобилни услуги в България по приходи за последните десет години се е свил с малко над 33%;
- България продължава да изостава от другите европейски икономики по брутен вътрешен продукт на глава от населението (БВП), въпреки тенденцията да се покачва като абсолютна стойност.

Видно от данните, текущите такси за придобиване на разрешения и ползване на ограничен ресурс – радиочестотен спектър не са съобразени със състоянието на телекомуникационния пазар в страната. Прекомерно високите такси генерират значителна финансова тежест за операторите, което допълнително ограничава възможностите за инвестиции в сектора.

Предвид изложеното, смятаме че българските оператори се нуждаят от своевременно прилагане на адекватна политика при определяне на таксите за придобиване и ползване на спектър, която да им позволи да отделят необходимият инвестиционен ресурс за постигане на целите, които България преследва във връзка с внедряването на 5G технологията и разгръщането на мрежи с голям капацитет (VHCN). Последните са идентифицирани от Европейската комисия (ЕК) като ключов фактор за конкурентоспособността в Европа. С бъдещото въвеждане на 5G технологията ще се увеличи и многообразието на услугите като се очаква навлизането на приложения като умен дом, умни коли, електронното управление на битовата техника, охраната на домовете, уличното осветление, обществения транспорт, здравното наблюдение, проследяване на битовото потребление, автоматизация на индустрията и земеделието, управление на пътна инфраструктура и др.

При промяна в нивата на таксите, съгласно предложените в проекта за изменение и допълнение на Тарифата за таксите, нашите планове за развитие на мрежата във връзка с усвояването на нови честоти предвиждат инвестиции за периода 2020-2023 г. в размер на **почти** лв. **(търговска тайна)**. Правим уточнението, че оценката за потенциалните инвестиции обхваща единствено капиталови разходите за изграждане на мрежи и не включва капиталовите разходи за придобиване на спектър, което позволява да бъде направена по-прецизна оценка за ефекта върху държавния бюджет от евентуална промяна на таксите.

В допълнение следва да се има предвид и непрекият ефект върху бюджета, който може да окаже добавената стойност, свързана с цифровизацията на икономиката. Наред с ефекта върху държавния бюджет (под формата на данъци, осигуровки и работни заплати) от реализирането на проекти по разгръщането на мрежите, следва да се има предвид и допълнителния ефект върху Брутния вътрешен продукт (БВП) от увеличението на скоростите при 5G. В тази връзка ще реферираме към нарочно изследване на GSMA Асоциацията, според което за период от 10 години навлизането на 5G в Европа ще генерира ръст на БВП в Европа от 2.9%, като средногодишно 50% от ръста ще се дължи именно на 5G.

Заклучение

Предвид всичко изложено по-горе, то А1 категорично смята, че предложените промени в нивата на таксите за ограничен ресурс – радиочестотен спектър са крайно необходими и ще доведат до:

- стимулиране въвеждането и разгръщането на 5G мрежите, което ще допринесе за нарастване на икономическия растеж в България и постигане на устойчиви икономически и социални ползи от осигуряването на единен цифров пазар;
- стимулиране инвестиционните намерения на предприятията за изграждане и развитие на мрежи, чрез които ще се осигури предоставяне на високоскоростни широколентови услуги на потребителите;
- ефикасно и ефективно използване на ограничения ресурс – радиочестотен спектър;
- реална възможност България да постигне заложеното в Програмата в областта на цифровите технологии за Европа (Digital Agenda for Europe), а именно че до 2020 г. държавите членки трябва да осигурят за всички граждани широколентова свързаност с минимална скорост 30 Mbit/s, като поне 50% от всички домакинства да имат широколентов достъп до интернет със скорост над 100 Mbit/s;
- директни и индиректни ползи за държавния бюджет.

**Асоциация
„Телекомуника
ции“ - АСТЕЛ**

Индустрията, която представляваме се характеризира с изключително динамично развитие в последните години. Инфраструктурата, конкуренцията и иновациите, които се реализират в нея са предпоставка за дигитализацията на икономиката като цяло, за достъпа на населението до широколентови и цифрови услуги и за развитието на единния цифров пазар в рамките на ЕС. С оглед на това смятаме, че предложеният от Комисията проект за изменение на Тарифата е адекватна и навременна мярка, част от целенасочена държавна политика за стимулиране на инвестициите и иновациите и ще има положително въздействие за развитието на редица свързани индустрии.

Своевременното изграждане на телекомуникационната инфраструктура от пето поколение е от ключово значение за:

- Осигуряване ръст на българската икономика

Изследване на GSMA сочи, че въвеждането на 5G мрежите ще допринесе за ръста на БВП на Европа с минимум 2,9%. Европейската комисия съобщи, че ползите от въвеждането на 5G в четири ключови промишлени сектора в ЕС (транспорт, здравеопазване, производство, енергетика) може да достигнат 114 милиарда евро годишно, а приходите от 5G в световен мащаб - 225 милиарда евро през 2025 г. В този контекст стимулирането на въвеждане и разгръщане на 5G мрежите чрез намаляването на таксите за радиочестотен спектър, на практика ще допринесе за икономическия растеж и в България и за постигане на устойчиви икономически и социални ползи.

- Конкурентоспособност на българските предприятия с конкурентите им от региона

Отчитайки значението на 5G мрежите за икономиката и потребителите, румънският регулатор вече намали таксите за радиочестотен спектър и направи необходимите заявки за развитие на инфраструктурата от пето поколение в големите градове в Румъния до края на 2020 г. Смятаме, че инициативите за приемане на държавна и регулаторна политика в посока развитие на телекомуникационния сектор като структуроопределящ (сред тях и настоящото изменение на Тарифата), и следва да бъде подкрепена по принцип.

- Ползи за потребителите

Моделите на потребление и потребителското търсене се промениха съществено в последните пет години. Интернет-базираните услуги

-

Изразява се подкрепа.

изместиха трайно гласовите телефонни услуги. Ползването на свързани устройства (смартфони, таблети, компютри, телевизори) и услугите и приложенията, базирани на „интернет на нещата“, изчисленията в облак и виртуалната и разширената реалност станаха част от ежедневието и тепърва ще се разрастват. Тези промени и нараснало търсене изискват от телекомуникационните оператори значителни инвестиции. Същевременно голяма част от потребителите у нас вероятно биха изпитали затруднения да отделят допълнителни средства за ползване на електронни съобщителни услуги, при потенциално нарастване на цената и в този смисъл намалението на цените на радиочестотния спектър стимулира не само развитието на телекомуникационната индустрия, но и ново качество на живот, социални услуги и развитие на обществото. Навлизането на 5G технологията води до приложения като умен дом, автономни автомобили видео-наблюдение и охраната на домовете, автоматизирано улично осветление и обществен транспорт; последните - от изключително важно значение за развитие на общините. В допълнение качеството на живот се подобрява чрез дистанционно здравно наблюдение, автоматизация на индустрията и земеделието, управление на пътна инфраструктура др.

- Уеднаквяване на политиките на всички страни-членки на ЕС

Европейския кодекс за електронните съобщения сочи, че за осигуряване на оптималното използване на радиочестотния спектър, таксите следва да отразяват икономическото и технологичното състояние на съответния пазар, както и други важни фактори, които определят стойността им. Същевременно таксите следва да се определят по начин, който да гарантира ефективното и ефикасното използване на радиочестотния спектър, тъй като те могат да окажат въздействие върху решенията на предприятията относно придобиването на права за ползване на радиочестотен спектър и начина на неговото използване. В мотивите към решението си КРС сочи, че при настоящите нива на таксите интересът на българските телеком-оператори е силно ограничен.

- Директни и индиректни ползи за държавния бюджет

Комисията за регулиране на съобщенията е посочила, че при намаление на цените на спектъра до предлаганите нива, операторите ще придобият спектър, което ще доведе до директни ползи за държавния бюджет в размер на близо 365 милиона лева за период от четири години. Отделно за реализацията на инфраструктура и услуги чрез този спектър, предприятията ще направят инвестиции в размер над 800 милиона лева, което ще доведе до допълнителни, индиректни ползи за бюджета.

	<p>В заключение, бихме искали да изразим нашето положително мнение по така предприетата първа стъпка за промяна в Тарифата за таксите и да заявим нашата принципна подкрепата, като браншова организация, работеща в сектора на електронните съобщения.</p>		
Конкретни бележки			
По § 2, т. 1.3, 1.4 и 1.5, § 5, т. 1.4 и § 6, т. 1.1 от Проекта			
<p>„България Сат“ ЕАД</p>	<p>КОНКРЕТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ: Във връзка с чл. 139, ал. (1) и ал. (2) т. 2 от ЗЕС, касаещи <i>еднократна такса за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс</i> от спътникови радиослужби, бихме желали да подкрепим предложените от КРС промени в §2, точки 1.3, 1.4 и 1.5 от Проекта за изменение и допълнение на Тарифата. Във връзка с чл. 140, ал. (1) от ЗЕС, касаещи <i>годишна такса за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс</i> от спътникови радиослужби, бихме желали да подкрепим предложените от КРС промени в §5 точка 1.4 и §6 точка 1.1 от Проекта за изменение и допълнение на Тарифата. „България Сат“ ЕАД няма коментар по останалите предложения от Проекта за изменение и допълнение на Тарифата. МОТИВИ: А) Правни: Д). По отношение на <i>еднократна такса за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс</i> Съгласно чл. 142, ал. (1) от ЗЕС, Еднократната такса за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс е равна на административните разходи за подготовка и издаване на разрешението и включва разходите за: 1. <i>труд и материали;</i> В тази връзка бихме желали да уточним, че „България Сат“ ЕАД е изготвяла необходимите бази данни за заявките за координация, нотификация и вписване в MIFR за ограничения ресурс – позиции на геостационарната орбита. С развитието на технологии заявките се изготвят и подават в електронен вариант (база данни) към ITU, като по този начин се намалява административната тежест за тяхната верификация. 2. <i>пропорционално разпределена развойна и консултантска дейност, ако такава е необходима във връзка с издаването на разрешението;</i> „България Сат“ ЕАД е регистрирана като секторен член към Международния съюз по далекосъобщенията и заплаща определените такси. Бихме желали да се</p>	-	<p>Изразява се подкрепа.</p>

отбележи и факта, че процесите свързани с геостационарната орбита и спътниковите мрежи са изцяло в съответствие с Радиорегламента. Важно е да се отбележи и че циркулярно подаваме информация към КРС и даваме становища в процесите на международна координация и нотификация с цел защита на националните интереси, като по този начин се надяваме, че се намалява тежестта от *развойна и консултантска дейност*.

3. *честотно планиране и национална и международна координация*; „България Сат“ ЕАД активно участва и при преговори на ниво оператор-оператор с цел успешната реализация международната координация, като се надяваме, че по този начин се редуцира тежестта към КРС. В допълнение сме заплащали и таксите към ITU по заявките за координация, нотификация и вписване в MIFR, извън определените от ITU за безплатни такива.

II) По отношение на *годишна такса за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс*

1. Съгласно чл. 143, ал. (3) от ЗЕС Размерите на таксите по ал. 1 и 2 се определят въз основа на един или повече от следните критерии:

1. брой на регистрираните жители, които могат да бъдат обслужени от електронната съобщителна мрежа, за която е издадено разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс;

2. териториален обхват, предвиден в разрешението;

3. мощност на изхода на предавателя;

4. заемана честотна лента;

5. брой на използваните радиостанции;

6. брой на използваните радиочестотни канали;

7. вид на радиочестотния канал (радиочестотна лента) - симплексен/дуплексен;

8. вид на електронната съобщителна мрежа, за която е издадено разрешение за ползване;

на индивидуално определен ограничен ресурс;

9. брой на използваните електронни съобщителни мрежи;

10. предназначение на радиостанциите и електронните съобщителни мрежи;

11. срок на ползване на радиочестотния спектър;

12. (нова - ДВ, бр. 105 от 2011 г., в сила от 29.12.2011 г.) степен на ограниченост на ресурса - номера;

13. (нова - ДВ, бр. 105 от 2011 г., в сила от 29.12.2011 г.) икономическата стойност на номера от определени обхвати на базата на предварително определени от комисията публично оповестени критерии.

„България Сат“ ЕАД счита, че понастоящем при определянето на *годишна*

такса за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс е въз основа на чл. 143, ал. (3), т 4 от ЗЕС.

Предложеното от КРС изменение е в таксата да се включи и разпоредбите на чл. 143, ал. (3), т 8. В зависимост от вида честотния обхват. Такава практика се наблюдава и при мрежите от радиослужба НЕПОДВИЖНА, много често опериращи на споделена първична основа с радиослужба НЕПОДВИЖНА-СПЪТНИКОВА.

Б) Технически:

I). По отношение на *еднократна такса за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс*

Понастоящем този вид такса се определя според диаметъра на антената, като колкото е по-голяма антената, толкова по-висока е таксата. Бихме желали да отбележим, че при използването на по-големи и еднакви EIRP, по-голямата антена реално създава по-малки смущения. Тоест използването на по-големи антени би довело до по-ефективно използване на радиочестотния спектър и позициите на геостационарната орбита. Същото е изключително важно, когато се провежда национална координация в обхватите на споделена първична основа с радиослужба НЕПОДВИЖНА. В допълнение усилването на антената е честотно зависимо, като колкото по-голяма е честотата, толкова е по-голямо усилването на антената при един и същ диаметър. Затова „България Сат“ ЕАД счита, че този вид такса би следвало да има размер по предложения от КРС начин.

II) По отношение на *годишна такса за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс*

„България Сат“ ЕАД отчита факта, че ако за обхвати C, X, Ku и DBS (до 18.4 GHz) най-често срещаната ширина на транспондера е 33 и 36 MHz, то за обхвати над 18 GHz могат да се срещнат

Транспондери с ширина 120 MHz до 500 MHz. С цел насърчаване използването на новите технологии, считаме, че би следвало да се направи именно такъв вид разделение. Понастоящем използването на по-високите обхвати не се стимулира, тъй като това би довело до значително по-високи такси.

В) Финансови:

I). По отношение на *еднократна такса за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс*

„България Сат“ ЕАД счита, че чрез предложените размери съответно от 800 лв. за Н-С и 5000 лв. ПГСО би се стимулирало създаването на по-голям

	<p>брой земни станции, както и развитието на спътниковите електронни съобщения.</p> <p>II) По отношение на <i>годишна такса за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс</i></p> <p>Считаме за изключително важно да се спазва принципа за пропорционалност между таксата за Неподвижна-Спътникова и Позиции на Геостационарната Орбита, като предложеното съотношение е 1:10. Бихме желали да отбележим, че понастоящем таксите са съответно 400 лв. за Н-С и 4000 лв. за ПГСО като същите не са променяни близо 10 години. „България Сат“ ЕАД подкрепя КРС за направените предложения.</p>		
Предложения по чл. 2, ал. 1, т. 1.3; чл. 6, ал. 1, точки 1.3.1 - 1.3.17 и чл. 10, ал. 2 от Тарифата			
<p>Асоциация на българските радио- и телевизионни оператори</p>	<p>Изразяват подкрепа за предложените промени на Тарифата, касаещи таксите, дължими от радиооператорите, и по-специално таксите по чл. 2, ал. 1, т. 1.3; чл. 6, ал. 1, точки 1.3.1 - 1.3.17 и чл. 10, ал. 2 от Тарифата.</p> <p>Радиото е единствената изцяло безплатна за потребителите медия, която има ключово значение за осигуряването на гарантираните в Конституцията на Република България информационни права и свободи. Съществуват населени места, в които радиопрограмите са единственото средство за достъп на населението до новини и предавания, които информират, образоват и забавляват, до българския език, националното и европейското културно наследство, официалната позиция на държавата по важни въпроси на обществения живот и др. Същевременно през последните години рекламните бюджети за радио активно се пренасочват към интернет платформите, като по този начин се създават сериозни затруднения пред съществуването на радиоуслугите в България. Въпреки всичко радиооператорите продължават да инвестират средства в предавателни съоръжения за разпространение и в студийни комплекси за производство на програмите си с цел повишаване на качеството на радиоуслугите, достигащи до потребителите.</p> <p>Запазването на радиото като единствената изцяло безплатна медия е изключително важно за зачитането и запазването на признатите от Конституцията на Република България информационни права и свободи и медийния плюрализъм като техен гарант. Считаме, че въвеждането на предложените от Комисията за регулиране на съобщенията промени в Тарифата ще облекчи положението на радиооператорите в България и ще създаде условия за съхранението им.</p>	-	Изразява се подкрепа.
Предложения по отношение на административната такса за контрол			

„Българска телекомуникационна компания” ЕАД

Съгласно разпоредбата на чл.141, ал.1 от ЗЕС размерът на административната такса за контрол е до 1.2 на сто от годишните брутни приходи от предоставянето на електронни съобщителни мрежи и/или услуги без включен данък върху добавената стойност след приспадане на трансферните плащания към други предприятия за взаимно свързване на мрежи и за достъп, транзит, роуминг, услуги с добавена стойност, както и разходи за уреждане на авторски и сродни права за радио и телевизионни програми. Съгласно изложеното в чл. 53, ал. 1 от ЗЕС в случай, че очакваните приходи за съответната година не покриват разходите на КРС, разликата се осигурява чрез промени в размера на административната такса за контрол. От посоченото следва изводът, че размерът на административната годишна такса за контрол може да варира в интервала от 0 на сто до 1.2 на сто от брутните приходи от предоставяне на мрежи и/или услуги, след приспадане на съответните разходи. Необходимо условие за определяне на конкретния размер е да се установи дали разходите на КРС за съответната година ще надвишават нейните приходи.

Съгласно чл. 52 от ЗЕС КРС има задължение да публикува доклад за приходите и разходите за 2020 г. Според публикувания от КРС Проект на приходи и разходи по бюджета на Комисията за регулиране на съобщенията за 2020 г. очакваните общи приходи са почти два пъти по-големи от разходите. Огромната разлика в приходната и разходната част на бюджета не може да оправдае запазването на посочения в Тарифата размер на таксата за контрол, предвид изискванията на законовия текст, поради което следва да бъде коригирана на нула лв. или редуцирана до минимален размер. Това ще доведе до намаляване на финансово административната тежест за предприятията, без да бъдат засегнати финансовите интереси на КРС.

Не се приема

Проектът е съобразен с разпоредбата на чл. 53, ал. 1 от ЗЕС, която делегира възможност на КРС да променя административната такса контрол в случай, че очакваните приходи на КРС за съответната година, не покриват разходите на комисията като разликата се осигурява чрез промени в размера на административната такса за контрол. В проекта не е регламентирана промяна в административната такса контрол и тя се запазва в същия вид. В изпълнение на чл. 52 от ЗЕС след публикуване на проекта на интернет страницата на КРС, той се съгласува с министъра на финансите.

От своя страна планирането на очакваните приходи за 2020 г. е изготвено, както в съответствие с действащата нормативна уредба към момента на съставяне на проекта, така и с прогнозите за променената макроикономическа среда и методите за прогнозиране на неданъчните приходи, съгласно указания на Министерство на финансите ДР № 4 от 19 февруари 2004 г. за методите за прогнозиране на неданъчните приходи на първостепенните разпоредители с бюджет. Разходната част по бюджета на КРС, представена в прогнозата за 2020 г. съгласно изискванията на чл. 52 от ЗЕС, съответства на

			средствата определени с Решение № 195 на Министерския съвет от 11.04.2019 г. за одобряване на Средносрочната бюджетна прогноза за периода 2020-2022 г.
Предложения по отношение на годишните такси за ползване на индивидуално определен ресурс - номера			
„Българска телекомуникационна компания” ЕАД	<p>Не на последно място бихме искали отново да обърнем внимание върху липсата на предложение в представения Проект за намаляване на таксите за ползване на национално значими номера с 8-цифрена дължина, въпреки наличието на предпоставки за това.</p> <p>С Решение № 2018 от 4 октомври 2012 г. КРС наложи преминаване към географски кодове с дължина не повече от три цифри, считано от 01.04.2014 г. В мотивите към решението се отбелязва, че предприемането на действия по окрупняване на номерационните области с географски номера и преминаване към географски кодове с дължина не повече от три цифри е пропорционална мярка що се отнася до преодоляване на проблемите в региони с недостатъчен номерационен ресурс. Според КРС предприемането на такива действия ще реши окончателно проблемите в регионите с недостатъчен ресурс и ще доведе до значително подобряване на ефективността на използване на номерационния ресурс от географски номера.</p> <p>Съгласно чл. 143, ал. 3 от ЗЕС един от критериите, които следва да се вземат под внимание при определяне на годишните такси за ползване на индивидуално ограничен ресурс е степента на ограниченост на ресурса. С преминаването към географски кодове с дължина не повече от три цифри на практика се преодолява силната фрагментация на номерационното пространство от географски номера и съответно се осигури възможност за удовлетворяване на заявления за номера от всички предприятия, на които е издадено разрешение за предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга. Това от своя страна е ясна индикация за намаляване на степента на ограниченост на номерационния ресурс от географски номера и в тази връзка абсолютна предпоставка за намаляване на годишните такси.</p> <p>С оглед на гореизложеното сме на мнение, че определянето на годишните такси за ползване на национално значими номера с 8-цифрена дължина в съответствие със законовите разпоредби изисква значително намаление в размера на тези такси за 2017 г. С предприетите регулаторни интервенции,</p>	Не се приема	<p>Таксите за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - номера не са предмет на обсъждане в настоящия проект.</p> <p>Преминаването от 01.04.2014 г. към географски кодове с дължина не повече от три цифри доведе до разрешаване на проблемите в регионите с недостиг на номера и осигуряване на достатъчен ресурс за всички предприятия, които желаят да предоставят фиксирана телефонна услуга. По този начин КРС, в изпълнение на чл. 147, ал. 3 от ЗЕС, като регулаторен орган способства за насърчаване на конкуренцията, предостави възможност за ефективно ползване на ограничените ресурси и създаде възможности за равнопоставеност на предприятията.</p> <p>Тъй като номерата с по-малка дължина имат по-голяма степен на ограниченост на ресурса, има основания таксата за национално значими номера с 8-цифрена дължина да бъде по-висока от тази за национално значими</p>

	<p>имащи отношение към управлението на номерационния ресурс географски номера, а именно въвеждане на закрито номеронабиране, окрупняване на номерационните области с географски номера и преминаване към географски кодове с дължина не повече от три цифри, степента на ефективно използване на национално значими номера с 8-цифрена дължина ще бъде съизмерима със същата при национално значимите номера с 9-цифрена дължина.</p> <p>В тази връзка считаме, че не са налице основания за диференциране на годишните такси за национално значими номера с 8-цифрена и 9-цифрена дължина. Призоваваме КРС да преразгледа своята позиция, като предвиди намаляване на годишната такса за тези номера до размера на годишните такси при ползване на национално значими номера с 9-цифрена дължина.</p>		<p>номера с 9-цифрена дължина.</p>
<p>Предложение по § 3, т.2 от Проекта</p>			
<p>„ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД</p>	<p>С предложената промяна е предвидено, че при удължаване срока на действие на разрешение, издадено за дейностите по чл. 2, ал. 6 и 7, се събира такса в размер на еднократната такса по чл. 2, ал. 6 и 7.</p> <p>Следва да се отбележи, че в предложението Проект на редакция на §2, т.3, ред 6 и действащата към момента редакция на чл. 2, ал. 6 ред 3 са идентични. В този смисъл таксата за издаване на разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър, за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа с национален обхват електронни съобщителни мрежи в обхват 26 GHz, за заемана честотна лента 1 MHz се запазва на досегашните нива. За сметка на това обаче отпада отстъпката от 20 % при удължаване срока на действие на разрешението, което води до реално увеличение на таксата при удължаване срока на действие на разрешение.</p> <p>Съгласно чл. 54, ал. 1 буква “б” в срок до 31 декември 2020 г. за наземните системи, позволяващи предоставяне на безжични широколентови услуги, държавите членки, когато е необходимо за улесняване на разгръщането на 5G, вземат всички подходящи мерки за осигуряване на възможност за използване на поне 1GHz от радиочестотната лента 24.25-27.5 GHz.</p> <p>В тази връзка мотивите на комисията за намаляване на таксите обхвати 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz, 1800 MHz, 1.5 GHz, 2 GHz, 2.6 GHz, 3.6 GHz с оглед осигуряване на условия за въвеждане на 5G мрежите са напълно приложими и към спектъра за 26 GHz.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Съгласно чл. 54, ал. 1 буква „б” от Кодекса за електронни съобщения, държавите членки следва, в срок до 31 декември 2020 г., да определят поне 1 GHz от обхват 26 GHz (лента 24.25-27.5 GHz) за използване от 5G мрежи.</p> <p>Сравнителният анализ на претеглената цена показва, че настоящата такса в България за предоставяне на честотен ресурс в обхват 26 GHz не подлежи на допълнително намаление към настоящия момент. При следващо преразглеждане на Тарифата за таксите и тази такса ще бъде отново сравнена със средноевропейското ниво, като се отчетат характеристиките на разпространение на радиовълните.</p>

	<p>Поради това предлагаме да се обмисли или намаляване на таксата на МНз или запазване на отстъпката от 20% при удължаване срока на действие на разрешенията, за да не се стига до реално увеличение на таксата за подновяване на разрешение без да е налице обоснована необходимост от това.</p>		
--	---	--	--